

Xaqiiqooyinka Talaalka ee Bulshooyinka Muslimka ah

Talaalka COVID-19 ma waxa ku jiraa nud uur-jiif? Labada talaal ee markii ugu horreysay laga helay Maraykanka — **Pfizer-BioNTech and Moderna** — laguma soo saarin unugyo uur-jiif. Ma jiraan unugyo uur-jiif oo loo isticmaalay in lagu sameeyo, taas oo macnaheedu yahay kuma jiraan unugyo uur-jiif irbada aad qaadanayso.

Fayrasyadu waxay u baahan yihiin unugyo nool si ay u koraan. Cilmi-baarayaashu waxay soo saareen “cell lines” oo ah unugyo nool oo loogu tarmiyo qaab aan qeexnayn shaybaadhka, waxaana loo isticmaala in lagu koriyo fayrasyada. Horaantii soo saarista talaalkan COVID-19, **khadka unuga uur-jiifka** waxaa loo isticmaali jiray in lagu tijaabiyo in waxyaabaha uu ka kooban yahay, messenger RNA, ay u shaqaynayaan sidii loogu talagalay. Tijaabooyinku waxay muujiyeen in messenger RNA, marka loo soo bandhigo unugyada aadanaha, waxay soo saartaa borotiin fayras ah oo inoo suurto galiya inaan ka samaysano difaac fayraska keenaya COVID-19.

Talaalka **Johnson & Johnson** waxay isticmaalan fayraska (“Adenovirus 26”) kaas oo aan istarmin karin. Marka fayraskan loo bandhigo unugyada aadanaha, waxay soo saaraan isla borotiinkii fayraska sida talaalada kale, taas oo inoo suurtagalinaysa inaan ka samaysano difaac COVID-19. Soo saarista talaalkan uma baahna isticmaalka khadka unuga uur-jiifka, gaar ahaan PER.C6.

Waa maxay khadka unugga uurjiifka? Khadadka unugyada uur-jiifka waxaa lagu koriyaa shaybaadhada iyadoo laga soo qaadayo unugyada asalka ah ee nudaha ilmaha. Waxaa loo korin karaa qaab aan qeexnayn. Soo saarayaasha talaalka COVID-19 waxay isticmaaleen laba khad oo unugyo uur-jiif ah oo taariikhi ah markay tijaabinayeen ama soo saarayeen talaalada:

- HEK-293 — Khadka Unug kali oo laga soo soocay uur-jiif qiyaastii 1972
- PER.C6 — Khadka unug il oo laga soo soocay uur-jiif laga takhalusay 1985

Soo saaridda talaalo ku tiirsan khadadka unugyadan uma baahna ilmo soo ridid cusub, waayo unugyadu iyagaa isugu tarmiya si gaar ah shaybaadhka.

Jaantus [kan](#) ayaa qoraya talaalada ku jira horumarinta iyo haddii iyo sida ay u isticmaalan khadadka unugyadan uur-jiifka. tinyurl.com/420cndxg

Talaaladda COVID-19 ma ku jiraan wax soo saarka xoolaha? Talaalada Moderna iyo Pfizer-BioNTech ee Maraykanka kuma jiraan waxyaabo laga keenay xoolo. Ma jiraan maxsuul doofaar ama lo’ oo ku jira talaaladan. Waxa ka kooban yihiin messenger RNA, biyo, sonkor, milix iyo dufan (dux) aan laga keenin xoolo. Tallaalka **Johnson & Johnson** waxa ku jiraadenovirus aan fifircoonayn, milix, sonkor, iyo emulsifier aan laga keenin xoolo.

Maxay ka yidhaahdeen iimaamyadu anshaxa qaadashada talaalka?

Dhaqangalinta Waajibaadka Muslimiinta Qaranka ee COVID-19 iyo Isbahaysiga Qaranka ee Muslimiinta Madow ee COVID waxay sameeyeen [bayaan wadajir ah](#) oo ku salaysan wadatashi lala yeesho hoggaamiyayaasha diinta iyo khubarada caafimaadka dadweynaha:

“Dhaqangalinta Waajibaadka iyo Isbahaysigu waxay kula taliyaan shaqsiyaad intay qaataan talaalada Pfizer iyo Moderna kadib markay ka wada-hadlaan dhaqtarkooga ama bixiyahooda daryeelka caafimaadka iyo khadka hagidda caafimaadka bulshada ee deegaankaaga.” tinyurl.com/1sfla4es

Su`aalaha Inta badan la Isweydiyo

Talaalku ma yahay badbaado? Haa Maamulka Cuntada & Daawada (FDA) waxay u baahan tahay tijaabo adag oo ammaan ah kahor intaanay ansixin wax talaal ah. Tobanaan kun oo dad ah – oo ay ku jiraan dadka Oregon – oo ka yimid jinsiyado, da’o iyo dadka midabka leh oo badan, ayaa ka qaybqaatay tijaabinta talaalka. Baaritaanadan ayaa la sameeyay si loo hubiyo in talaaladu ay buuxiyeen heerarka badbaadada oo ay u ilaaliyaan dadka leh da’, jinsiyad iyo qowmiyado kala duwan.

Ma ammaan ba inaan qaato talaalka COVID-19 haddii aan qabo xaalad caafimaad? Haa Talaalka COVID-19 wuxuu si gaar ah muhiim ugu yahay dadka qaba xaaladaha caafimaad sida cudurada wadne xanuunka, cudurka sambabka, sonkorowga iyo buurnida. Dadka qaba xaaladahan waxay u badan tahay inay aad ugu bukoodaan COVID-19. Dadka qaba xaaladahan caafimaad waxay sidoo kale qayb ka ahaayeen baaritaanka talaalka.

Ka waran dhibaatooyinka talaalka? Marka loo eego FDA, dhibaataada ugu badan ee tijaabooyinka talaalka COVID-19 waxaa ku jiray xanuun, guduudasho ama barar ku yimaad goobta la muday, daal, madax-xanuun, qarqaryo, muruq xanuun iyo kalagoys xanuun.

Falcelintan ayaa macnaheedu yahay in talaalku ka shaqaynayo inuu ka caawiyo jirkaaga barashada sida loola dagaalamayo COVID-19 haddii aad qaado. Dadka badankood, dhibaatooyinkani waxay jiri doonaan waxaan ka badnayn maalmo kooban. Haddii aad qabtid wax walwal ah, wac dhakhtarkaaga ama kalkaalisadaada.

Talaalku ma u ammaan ba uurka ama naas nuujinta? Inkasta oo aan talaalada lagu baarin dumarka uurka leh, kuma jiraan fayrasyo nool, khubaraduna waxay aaminsan yihiin inay u badan tahay inay u noqdaan ammaan hooyada iyo ilmaha labadaba. Intaa waxa dheer, dumarka uurka leh waxay u muuqdaan inay qaadaan xanuun daran oo COVID-19 ah marka loo eego dumarka aan uurka lahayn, waxayna u badan tahay in la dhigo isbitaal oo ay u baahdaan daryeel degdeg ah. Sababahan dartood, Xarumaha Xakamaynta iyo Kahortagga Cudurrada (CDC) waxay ku talinayaan in tallaalka COVID-19 la siiyo dumarka uurka leh. Sidoo kale, in kasta oo aysan jirin xog ku saabsan tallaalka COVID-19 ee haweenka naas-nuujinaya, looma maleynayo inay khatar u yihiin dhallaanka la naas-nuujinayo, sidaa darteed haweenka naas-nuujinaya waxay dooran karaan in la tallaalo.

Haddii aad qabtid su'aalo dheeraad ah oo ku saabsan is tallaalka, way fiicantahay inaad kala hadasho daryeel bixiyahaaga caafimaad.

Wax badan ka baro about uurka and COVID-19 vaccines [here](#). tinyurl.com/ytofd9an

Ma waxa ku jira chip yar talaalka si dawladdu ay iila socoto? Talaalada COVID-19 kuma jiraan chip yar si loola socdo dadka. Sanduuqyada qaadista talaalka ayaa lala socdaa, sida qaadisaha kale, si loo hubiyo in lagu qaybiyay halkii looga baahna oo looga hortago tuugada. Waxa kale oo jira diiwaan meesha aad ka heshay tallaalkaaga si loo hubiyo inaad qaadatay dhammaan qiyaasahaaga.

Muslimiinti ma qaadan karaan tallaalka COVID muddada Ramadaanta? Haa. Qaadashada tallaalada COVID ma burinayo soonka muddada Ramadaanta sida raacsan ra'yiga loo badan yahay ee culimada Islaamka (Gudidda Fiqiga Woqooyiga Ameerika, Golaha Shuurada Muslimiinta Ameerika).

Helitaanka dukumiintiga: Dadka naafada ah ama shaqsiyaadka ku hadla luuqad aan ahayn Ingiriis, OHA ayaa bixin karta xogta oo lagu heli karo qaabab kale sida ayadoo turjuman, far waawayn ku qoran, ama farta indhoolka ku qoran. La xidhiidh Xarunta Macluumaadka Caafimaadka lambarka 1-971-673-2411, 711 TTY or COVID19.LanguageAccess@dhsosha.state.or.us